

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; budapesti napló; a' budapesti lánchíd alapkövének letétele; irodalmi újdonságok; éjzene; magyar játékszíni krónika. 'sat.) Sárosmegye (intézkedés az új főispán fogadtatása iránt, vitázat a' vörös és fehér nadrág fölött, Beregmegye könyvvizsgálat elleni sérelme pártoltatik, megyei levelezések 's magányügyek. 'sat.); Borsodmegye (60 thiró megválasztatása, a' turopolyai sérelem élénkül pártoltatik, a' sűrű katonai kihágások a' zágrábjmerény miatt) felírás, miskolczi színház ügye 'sat.); erdélyi országgy. az urbér első ezikke; fölvilágosítás a' kis-kunhatalasi ügyekben; ipar- 's tőzsérügy; 'sat.) Spanyolország (esempülés elleni rendszabályok; a' hadsereg jelen állása 'sat.); Anglia (a' parlamenti ülések berekesztvék; udvari hírek; 'sat.) Franciaország (módosítvány a' kormányzósági törvényjavaslatban, 'sat.) Oroszország. Értésítő. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. Fels. a' flumei kormányzóságnál Smaich Benedek és Daubach János fogalmazó-gyakornokokat fogalmazókká, a' temesi postaigazgatóságnál megürült ellenőr-hivatalra Faccea József pozsonyi postaigazgatósági tisztet, zalatnai erdő-fölügyelővé Nesselfeld Ferencz ellenörkődő erdőszirnokot, a' radnói bányaigazgatóság ellenörévé Fornszek Gusztáv kir. bányászgyakornokot, az abrud-bányai zuzóalmi fölügyelő és aranybevéltási 3dik ülhök hivatalára Frendl Ferencz kir. bányász-gyakornokot, az ideiglen alapított telkibányai bányaügyi hivatalra Kammerhofer József bányakutatógyakornokot, a zalatnai igazgatósági pénztár megürült másod-írnoki ideiglenes tisztségére Barton Antal radnói olvasztómestert, nagy-bányai főfölügyelő- és beváltóhivatali pénztárnokká pedig Deadda János ferenczyi hutaigazgatót méltóztatott legkegy. kinevezni. — Kullifay István pozsonyi társaskáptalani kanonok életének 59. esztendejében meghalálozott.

Verebi Végh Ignác kir. tan. 's váltófeltörvényszéki elnök Pesten f. aug. 26ka éjjelén bélguladásban 3madnapos betegeskedés után tulvilági életet váltott a' sirinnenivel földi pályája 53dik évében 's tetemei megáldatás után a' nemzetségi sirboltba Verebre szállították: vég-nyughelyökre. Béke felettök. —

Budapesti napló. A' budapesti lánchíd-alapkövetéte f. aug. 24kén délutáni 5 és 6 órák között egész ünnepélyes vitétt véghez Károly cs. k. főhg, mint fels. urunk képviselője által köv. módon: fens. főhg-nádorunk ezrede egyenruhájában az ország főhivatalnokival és hidválasztmánnyal a' lánchíd-udvar egyik kapujánál fogadván 's üdvözölvén 101 algyulövés 's Budától egész a' lánchíd-udvarig felállított polgár- 's rendes katonasági sorok közt érkező fejedelmi képviselő testvérét, innen a' magyar birodalmi tartományok czimereivel díszelő zászlók sora közt fényes magyar tábornok köntösben, a' lánchíd-udvar déli szárnyára vont szép készületű sátorba ment, hol egy asztalon a' lánchíd-tervek, csuda remekletű kőműves-kanál 's kalapács nagy ezüst táczákon 's az alapköve záratandó (Budán Heuffel Károly által szépiróllag leirt) 's fels. urunk neve saját kezű aláírtával ellátott emléklevel valának szemléltetők. Miknek megtekintése után a' hidválasztmány tagjai, titoknoka 's Tierney-Clark Vilmos hidépítész 's Clark Ádám által sorban előre vitéttek le a' teremre alakított óriás zárgát öblébe zöld és skarlátszín szövettel bevont hosszú széles kétrétegű lépcsőzetet az említett tárgyak, Clark Á. a' tervrajzokat, Clark Vil. a' kanalat, Széchenyi István gr. a' kalapácsot, Tasner titoknok az oklevél-tekercset, mások a' táczákat. A' zárgát belje 22 szakaszra volt felosztva 's minden szakasz kördedlőbb soru, könnyebb láthatás végett menedékesen illesztett 's zöld posztóval borított székkel ellátva. Dél és éjszak felől két egyenlő szélességű és hosszasságú zöld és skarlát-piros kelmével bevont lépcsőzet vezete a' közép garádicsra 's ez a' zárgátba, melly mintegy amphitheatrummal alakítottván 22 részre osztályozott szakaszin kívül egy nemzeti hármast színű gyönyörű sátorral díszesített a' kir. képviselő főhg 's nádor ő fens. családja számára. E' sátor balján több selyem hevederű széksora vala illesztve csinos szőnyegzetet az orsz. hivatalnokok 's főurak számára. Letelepülvén selyem karzskéiken ő fens. az alapköve rejtendő köv. oklevelet Tasner Ant. mint hid társasági titoknok olvasá fel: „A' Duna partjait Buda és Pest városai közt egybekötendő állóhid minélelőbbi létesítésének eszméjét Széchenyi István gr. eleinte néhány budapesti 's egyéb honi lakosok magánykörében, később budapesti hid-egyesület' czime alatt alakult társaság előtt pendítvén meg, az e' célra szolgálható adatok gyűjtéséhez fogott; ugyane' végett 1832. évben Andrágy György gróffal Angliát is meglátogatta, és az ott tapasztaltakat, saját véleményadásal kísérvé, illy czim alatt: „gr. Andrágy György, és gr. Széchenyi Istvánnak a' budapesti hidegvesülethez irányzott jelentése, midőn külföldről visszatérének. Pozsonyban 1833. külön rőpiratban sajtó által közrebocsátá. 's) A' tárgy ekkép érlelte 's előkészítve végre az akkori országgyűlés elibe került, hol az a' haza jólétét gyarapító közintézetek mindenkor buzgó elősegítője fens. cs. kir. ausztriai örökös főhg József-Antal-János, Magyarország szeretve tisztelt nádora 's helytartója és az országosan egybegyűlt Rendek által pártoltatván dicsőségesen uralkodó fels. ötödik Ferdinand Magyarország ap. kir. legfelsőbb helybenhagyása hozzájárultával, keletkezett az 1836iki XXVid. törvényezikk, mellynel fogva Buda és Pest közt állóhidnak részvénytársaság útján leendő építése elhatározottat, és a' tárgy minélelőbbi valósitása végett országos küldött-

ség lön kinevezve. A' hon javát és dicsét czélzó ujszerű törvény rendeletének életet adandó hodosi és kizdiali báró Szina György Buda és Pest városai közt függő-lánchidnak saját vezérlete alatt alakítandó részvénytársaság költségén, és William Tierney Clark angol művész terve szerint 's igazgatása alatt leendő föl-építésére ajánlközvén, eziránt az országos küldöttséggel 1838d. évi sept. 27d. az 1840d. XXXIXdik törv. czikk által is később teljes erejűnek nyilvánított szerződést kötötte. Az ennek következtében 1839d. octob. végével megkezdett építési munkák azóta szakadatlanul haladván, e' lánchíd alapkövét ma aug. 24d., 1842dik évben dicsőségesen országgló föls. I. FERDINAND ausztriai császár, Magyarország e' nevében Vdik apostoli királya atyáskodó uralkodása alatt, ő cs. királyi fensége Károly, Lajos, János, József, Lőrincz ausztriai örökös főhg, aranygyapjas, Mária Theresia vitézrendje és számos jeles rend nagy keresztés és első osztályú vitéze, Csehország kormányzója 's főkapitánya, cs. kir. tábori főmarsal, egy gyalog 's egy dzsidás ezred tulajdonosa, mint ő cs. k. uralkodó fölsége által legfelsőbb személyének ez alkalomra legkegyelmesebben megbízott képviselője, szokott ünnepélyesség mellett és számos közönség jelenlétében kegyelmesen letenni méltóztatott. Minek emlékeül az alapköve jelen irat ő császári kir. fölségének dicsőségesen országgló I. FERDINAND ausztriai császár 's Magyarország e' nevében Vdik apostoli királyának többféle ez évben folyamatosan levő arany és ezüst pénzeivel együtt lezaratott. Ez oklevelet b. Szina György a' kir. képviselő főhg 's nádor, nádorné, ő fonségöknek aláírás végett bemutatá. Ő fels. nevének sajátkezü aláírata után, mind a' kir. képviselő, mind nádor 's nádorné ő fenségök, mind ifj. József főhg 's Erzsébet főhgassz. mind a' többi főméltóság's orsz. hivatalnok magyarul jegyzé föl nevé a' hadi főkormányzón kívül. (Aláírások:) Ferdinand s. k. Károly főhg s. k. József nádorispán, m. k. Maria Dorothea s. k. József s. k. Erzsébet s. k., következnek az ország primása, birája, a' jelen volt zászlós urak, b. Szina György úgy is mint b. Rothschild M. L. meghatalmazottja, gr. Széchenyi István 's több főúr, végre ns Pestmegye jelen volt egy két főbb tisztviselője, Buda és Pest város polgármesterei, W. Tierney Clark, a' részvénytársaság titoknoka, 's a' t. aláírások. Ezek után tekeres-alakba göngyöltetvén az oklevél a' fens. kir. képviselőt az e' végett készen álló 's kívül belül czi nezett 's b. Szina által odanyujtott réztkba tevő fels. urunknak többféle idei folyamatban levő arany és ezüst pénzeivel együtt, 's az elzárt tok a' 30 — 40 mázsás kötetemekből épített zárgát e' végre készült üregébe rejtetvén egy a' lében fölötté gépen függő faragott mintegy 130 mázsás óriás-gránittal befödötzetett, mire a' kir. képviselő főhgnek nagy ezüst táczákon nyujtatván a' bámulatos szépségű kőműveskanál és kalapács (drága kemény fábul esztergározott csinos mű) a' kőműveskanalat képleg (symbolice) vakolat simítólag jártatá a' fedélapköv. 's 3szor ráütött a' kalapácsal, mit nádor 's nádorné 's ifj. József és Erzsébet ő fonségök az ország herceg-prímása, birája, tárnoka, Ūrményi Ferencz koronaőr, gróf Széchenyi István, Clark, báró Szina György, 's a' t., hasonló követének. Az alapkövi emlékirat olvasta közben fels. urunk 's képviselője Károly főhg 's nádorunk nevének említésekor harsány éljenek rendíték meg a' levegőt, de legnagyobb legkitörőbb volt az éljen-vihar, midőn az alap 's fedélgránit felett Széchenyi István gróf és Tierney-Clark Vilmos építész szíves egyességi barátsági kezét szorítottanak egymással, egyik mint szellemi, másik mint anyagi teremtője e' nagy műnek. Ezek után szintazon rend és kísérettel katonai hangászkar-zengés és tisztelgés közt távoztanak el ő fons. mellyel jöttek. Nagyszerű volt az ünnepély 's teljesen megfelelő a' nagyszerű vállalatnak, valóban meglepő befekészületeire, 's példás belső rendire nézve, 's minden nagytás nélkül állithatni, hogy illyet nem látott még Magyarország, 's nem is látand, míg hasonló hid nem épülend Dunáján. Ugyanis egy zárgát belterületében néhány ölnyre a' Duna felszine alatt teljes kényelemmel, szőnyegezett padlaton és székeken pár órahosszig egy csoportban 2 — 3 ezer embernek a' művészet és mesterség magas előhaladtán bámulva mulatni, nem mindennapi tünemény. Azért eléggé nem becsülhető a' hidtárs.-választmánynak a' közöns. iránt azon szíves figyelme, hogy f. h. 25kén egész nap boldog boldogtalannak ingyen osztata belépti-jegyeket a' zárgáti munkák 's alapkövi készületek megsemmelhetésire, noha más részről tagadhatatlan, hogy ha valami jótékony célra 6 vagy 10 pengő kr. mellett adattak volna ki ezen belépti-jegyek, szép tőpénz került volna küssze, főleg a' folyó vásár alattbelölök akár a' kisedovó intézetet, akár a' kiseddi 's egyéb kórházra, akár az iparegyesületre akár egyéb hazai vagy emberiségi inté-

1) A' kőműves-kanál Clark V. rajza szerint készült Londonban tiszta ezüsből, a' kanál belső lapja térén, mint futólag láthatók, részint dombor részint homor művel a' budapesti lánchíd képe szemléltető; fogantyúja elefántesont, mellynek végét aranykorona koszorúzza, magán a' fogantyún Magyarország czimere gyönyörű zománczozatban tükrözve, a' nyelet v. fogantyút egy tiszta aranyból remeklett virághoglar vagy fűrtözet csatolja össze a' kanállal, mellynek háttére széleitegy virág vagy koszorúfűzér övezi 's területén kétösszefogódzott kéz látható, nemcsak Pest és Budának mint az ország szívének, de a' haza két felének is e' hid által valódi testvérülését 's örökre egyesülését példázva, mellyet semmi zordon től 's jégtorlat nem szakaszt meg, 's köv.

felirat: A' budapesti lánchíd alapköve ünnepélyes letételét fonséges ausztriai örökös főherczeg KÁROLY ő cs. kir. uralkodó föls. nevében ezzel méltóztatott végbevinni. Augustus 24d. 1842. E' remek készületű kanál (800 pengőért készült) halljuk a' nemzeti muscumnak fog ajándékozatni 's így a' nemzet birtokában marad.

A' szerk.
2) A' budapesti hidegvesület a' JELENKOR első évi (1832.) folyamában keletkezvén, az annak minden lépteit folyvást hű őrszemmél követve, tervét, szándékait mindenkor hivatalosan közlé, valamint Andrágy György és Széchenyi István grófnak e' miatt tett angliai utjek után a' budapesti hidegvesülethez irányzott egész terjedelmű jelentését is külön ajándék-nyomatványban megküldé tisztelt előfizetőinek kedveskedésül, ezelőtt 9 évvel. A' szerk.

zetre. Igy juthat véghez e' nemzeti emlék alapkövének letétele, egy olly óriásműnek 's hidnak, mellynek mása Európában nincs 's reánk magyarokra, főleg nagy elvűsége 's következekei miatt új korszakot teremendő, 's még az unoka világnál is alapítóji 's korunk dicsét hirdető. Károly főhg. miután e' nap estéjén nemzeti színházunkat megörvendezteté látogatásával, a' pesti és budai német színházakat is hasonló szerencsében részesíté, más nap (25dik) reggelén pedig a' budai vérmézón a' két városi rendes katonaságot méltatá szemlére 's némelly hadi fogás és fordulatokban gyakoroltatá 's délután 4 órakor Alcsútra utazott onnan visszatérendő Bécsbe. Leutaztában Ferencz' gőzhajó kapitányát Pellegrinit ügyes hajóvezérleteért egy drága arany szelenczével ajándékozta meg, a' hajós legénységet pedig 24 arannyal. 'S ámbár Komáromban készültek tettek elfogadására, 's ezeknél még nagyobbak Esztergomban, hol primás öhg. sége főkapitánostul várá a' kiszállási fokon, mindazáltal sietése 's az idő estre hanyatlása miatt sem itt sem ott nem léphete partra. Öröndetes tanujeit tapasztalá azonban egész dunamenti útjában, midőn a' partmelléki lakosokat tiszteletére mindenütt összeseregleni 's őszinte hódulatjokat öröm 's éljenkiáltásokban ümledezní látta. — E' hónap 24kén tartá első ülését a' színházi orsz. válsztn. nm. Gyürky Pál krassói főisp. elnökl. alatt a' színház süllyedező ügyéről tanácskozandó. — Irodalmunk vásáralkalmi termékei közül sietünk alsóbb rendű olvasóinknak az isméretes népkönyvirő Sztancsics Mihály, 'Népkönyvét' ajánlani, mellynek két első füzete megjelent 's a' vidékiek által jelen pesti vásárkor legkönnyebben megszerezhető, egy füzet ára csak 10 p. kr. E' munkáját a' szerző élte fogyatag szándékozik folytatni, 's minden pesti vásárra 2 füzetet készitend el: benne sok érdekes és tanulságos czikk jelenend meg, czélszerű lesz tehát a' munka vételét az első füzeteken kezdeni meg; nehogy aztán a' nép számára ollyigen hasznos sőt szükséges könyvből sokan csonka példányokat kénytelenitessenek birni. — Megjelent 's esinos kiadásban minden könyvárusnál, kapható: „Pécsi Aurora“, Kuthy Lajos jól talált pompás aczélmeteszvényű arczképével, Barabás rajza szerint a' híres Mahlknechtől. Papiros és nyomás bőcsületére válik Weidinger pécsi könyváros urnak, valamint a' szerkesztő, Balogh Károly ur is dicséretet érdemel. Kivánatos, hogy a' közönség részvéte illelőn jutalmazza e' szép buzgalmat. Szinte Pécsen esinos nyomtatásban jelent meg Bayer Márton szab. k. Pécsvárosának 8. r. 63 lapra terjedő munkája a' városok rendeztetése iránt, mellyben a' városok országos állása, 's belkormányáról értekezik a' közügylátásban (be tudván a' tisztújítási rendet) igazság-szolgáltatásban, közrendlátásban, gazdaságban. — Ugyan most jelent meg 's minden könyvárusnál kapható Nagy Ignác munkáinak három kötete, mellyek 865. lapon 22 beszélyt foglalnak magokban. Ára e' 3 kötetnek velinen, diszes borítékban 3 pengő forint. — E. hó 24dikén este Széchenyi István gróf lakása előtt éji zenével tisztelgett a' joggyakorló ifjuság egy része, a' nemes gróf azonban nem volt honn, 's így nem lehete tanuja e' hódolatnak, mellyre a' lánczhid alapkövének letétele szolgált alkalmul, azon lánczhidnak, melly nélküle alkalmasint még sokáig csak jámbor ohajtás maradt volna. Ezután egyttal Kosuth Lajos urat tisztelé meg zenével az érintett ifjuság éjféltájban, névnapja előestéjét akarván ez által ünnepélyesíteni. — Játékszíni krónika. Nemzeti színpadunkon f. hó 21kén adaték „zsibárusnő, báró és csizmadia“, bohózat 3 felv.; 22kén „Fekete domino“ dalj. 3 felv.; 23kén „Stibor vadja“ színj. 4 felv. Kisfaludy Károlytól; 24kén a' színház ünnepélyes kivilágítása mellett „Belizár“ dalj. 3 felv.; Károly fhg. ö cs. kir. fhgsége mint feljebb említők, magas jelenlétével tisztelvén meg ez este nemzeti színházunkat szünni nem akaró Iarsogó éljennel fogadtatott. Elővásáruuk élénk 's népesnek mutatkozik. — Az iparműi termék már megnyitattak szemléhetőségül a' redoutban.

Borsodi közgyűlés. Miskolcz aug. 17én. Megyének évnegyedes közgyűlése f. hó 8án kezdődött. Többnyire megyei érdekű 's beligazgatási tárgyak foglalák el a' tanácskozás óráit. Kevés volt ollyan vitatás alatt, mi a' nagy közönség figyelmét igényelhetné. Ezek közt 60 táblabíró választatása iránt mult gyűlésünkön hozott határozatunk létesítése ügyében kelt küldöttségi jelentés olvastatott fel; bemutattattak a' belakos világi táblabírák nyomtatott névsorát tartalmazó iverk; 's hosszas vitakozás után, az ügy iránti ellenszenve sikeretlen taktikázási után el is fogadtattak: az egyházi rendű 's megyei — de nem bírói hivatalú — tisztviselő táblabírák nevei is pótlólag az iverkre jegyzetelni határozattak, a' választás 10óra levén megtörténendő. Ezek után a' turopolyai nemesség levelét olvastatá fel a' közkivánat. Sokkal ismertebb minden előtt, ki hírlapokban megyei eseményekről közölt tndósításokat olvas, e' levél, mintsem annak körülményes kivonatával a' t. közönség figyelmét fásasztanom kellene. Közbotránkozással fogadták a' megye Rdei az illír párt által főispáni együttértés alatt elkövetett 's nemzeti becsületünket sértő garázdálkodásokat, mellyek lázadás világos képében törvényes jogukat gyakorló békés nemeseken — kiknek egyéb hibájok nincs, mint a' magyar nemzethez 's az anyaországhoz kapcsolat iránt hű ragaszkodás — olly álnok módra, olly minden józan keblet felháborító szemtelen nyilvánossággal követettek el; — méltánylással fogadták a' turopolyai nemes kerület férfias és törvény körében alapult viseletét, végzéseit, — pártolják felírását, 's a' mennyiben privát tudalmokra van, hogy ő felsége k. biztos által e' nemzeti botrányt nyomoztatja, annak eredvényét jövő országgyűlésre följelenteni kérik. Zala levele, az ezred hangászkarának nemzetiünket sértő gúnydal eljátszatását parancsoló ezredes iránt felolvastatott 's a' RR. ő felségé h'e z felirandanak; Temesmegyének levele a' katonai kicsapongások gátlása iránt általunk is pártoltatik; Varasd levele nyomán törökországi sanyargatott keresztyén társink ügyében ő felsége közbenjárását kérik meg felírásilag a' RR. a' levél latinul volt írva, de mégis tartalma fontosságánál fogva elfogadtatott 's ugyanez történt egy más levelével is a' nevezett megyének, mellynek — már nem tartalom — fontossága de az előbbi levél elfogadtatásából folyó következetesség tekintetéből, 's hogy visszaküldés által a' már fanatizált reactiót ne élesszük — vivatott ki nem kevés ellenzéssel a' felolvasás, 's egy kis mulatságos intermezzónk volt a' kétfelé ágzó vélemények restauratiófele zajongásából. Jövöre azonban alispánunknak meghagyatott, hogy magyarhoni törvényhatóságoktól jövő latin czimzetű leveleket töretlenül küldjön vissza, 's ez

az említett megyének válaszul fog megírati. — 10én a' 60 táblabíró titkos szavazással választatása volt napi renden. Küldöttség osztá a' táblabírák nyomtatott névsorát, minden szavazónak egyet; ugyanaz fogadá vissza a' kiválasztandók nevei aláhuzásával jegyzett iverket (a' 6. törvényszéki elnökség jeleltjeit kettős aláhuzással kelle jegyezni, ki 60nál többet jegyzett ki, annak szavazata érvénytelen volt) 302 érvényes szavazat számított fel 's ezeknek kiürásával 4 küldöttség szakadatlanul foglalkozott, az eredvény 12én olvastatott fel, — 123 szavazat volt a' megválasztó legkisebb szám. Az eredvény — ahoz értők állítása szerint a' reményt felülmulja, 's annak hogy még igen számos jeles férfi meg nem választatott; egyszerű oka, hogy 221 kijelölt közt többet 60nál nem lehetett választani. — Ennyit gyűlésünkről. Városunk köréből semmi érdekes. — A' kir. városság tárgyában foglalkozó kir. biztosság munkálatiról még semmi kiemelni való nem hangzott el. — Kisdedovónk megérkezett 's nincs kit ónia! a' megyei küldöttség tán segítend e' bajon czélszerű intézkedések által, 's kisdedovónknak az ügy iránti hő részvéteből számos kisdedet ohajtunk intézetébe. — Színházunkban előbb a' debreczeni dalszínész társaság, majd Averino adá mutatványit. Vajha már eredeti rendeltetésén kívül egyébire ne használnók a' színházat, ne kellene benne tagfizemítő mutatványokat, nyaktörő ugrásokat szemlélnünk nemestebb élvezet vékony pótlékul! De végre, midőn az „utolsó“ „legutolsó“ előadások után következett „leg is legutolsó“ valahára bevégezte mutatványait sorát: kitisztult Thaliánk temploma az odanem illő hajós kötelektől, 's majd nem sokára a' győri cigányok hangversenyei nyújtottak kellemes élményt közönségünknek. — S.

(Sárosi közgyűlés.) Sárosul f. évi aug. 10én kezdett marcalis közgyűlésekben elnöklő első alispán előterjeszté: miként ezen közgyűlést azért hitta össze jelen rendkívüli időre, mert ő felségétől érkezett egy leirat, melly által Andrásy György gróf vármegyének főispánjává kinevezett; felszólítja tehát e' megye rendeit, hogy a' megkivántató intézkedésekről eleve rendelkezzenek. Mire nézve egy választmány lön kinevezve, melly ő méltóságát gömörme gyei lakában e' megye nevében legelőször üdvözlendi. Továbbá pedig ő mlga iránt viseltető tiszteletnél fogva meghatározatott, miszerint ősi szokásképen, nemes egyedekből álló dandár (banderium) állitassék, melly a' főispáni beiktatáskor ő nagyságát a' megye középponti helyére bekisérendi. Ezen tárgy hosszú vitákra szolgáltatót alkalmat. A' vélemények 4 részre oszlottak. Ugyanis egy rendszertint eskütt azt indítványozta — még pedig — mint maga mondá számos fiatalság nevében — hogy azon ugy nevezett banderium a' nemesi pénzár költségein állitassék ki (!!) mások azt mondák, hogy egyen-többen ismét hogy szokott ruhában tisztelkedjék, végre sokan szerfeletinek és szükségtelennek tarták a' banderiumot. Az említett eskütt ur onnan indult, hogy miután a' zászlóalj tagjai nem önnövekben, de a' megye nevében tisztelkednek, méltó, hogy azok is, kik banderium tagjai nem leendnek, viseljék a' költségeket. De miután ezen indítványzó azon mondásának, hogy t. i. számos ifjuság nevében szól, több fiatal egyed ellenmondott, — kifejezését mérően tagadta, nyilván kijelentvén: miszerint Sáros ifju nemzedékében van annyi önállás, annyi tehetség, hogy mások meghatalmazására (mellynek közgyűléseken különben sincs helye) ne szorúljon, hanem maga mondja ki szavazatát; küszl, hogy magát a' számos sárosi ifjuság tolmácsának képzelt eskütt csupán 5 fiatal egyed nevében szólott, kik magok ugyan ezt elösmerték, de kiktől illy tartalmu szavazatot nem vártunk. És ezen indítvány szerencsésen meg is bukott, mert az igen nevezetes többség oda vélekedett: hogy a' kinek tetszik banderizálni, tegye azt maga költségén; kik az egyenruha mellett szavaztak, összesen 44en, a' szokott ruházat mellett szavazók pedig összesen 25en voltak. Számosan vagy jelen nem válnak, vagy a' banderiumban részt venni nem akartak. Végeztetre azok, kik a' banderiumot ez időben szerfölttinek tarták, élénk és szivrázó szavakkal fejték le a' nyomort, melly e' megye tüzveszély és jégeső által megkárosult számos helységig egész a' kétségbeesésig érte, álliták, hogy ha csakugyan adakozni akarnak a' Rdek, adakozzanak ezen megkárosultak némi fölsegéllésre és sujtó balsorsuk enyhítésére. Előhozák, hogy ő mlga, megyének tisztelt főispánja, kit mi másképen is, mint pazarfényes banderium által, keblünk mélyéből tisztelhetünk és tisztelünk is, szokott hazafi buzgóságánál fogva szivesebben fogadná el szegény adózóink fölsegéllésére intézett adakozásunkat, mint az etéle fényes banderiumokat. Előadatott egy igen kedvelt táblabírák által az is, hogy mi magyarok mindig csak a' fényűzést szeretjük, látszik, hogy szegények vagyunk. — Sujtásos nép uraim! sujtásos!! — — Azonban tetszett a' többségnek egyenruhás lovas banderium mellett nyilatkozni, ez határozat is lön. Sokkal inkább látszik megfelelő ni a' jelenkor kívánatának a' megyebeli izraelita község, melly a' helyett, hogy kebléből dandárt állitson ki, — hirszerint — bizonyos öszletet akar öszszegyjteni, valamelly hazai közczélra fordítandó. — Az ügy nevezett paraszt dandár nem fog kiállitani. — Tanácskozások közepett mulattató jelenetek fordultak elő. Banderium vezére (Szirmay Sándor gr.) által előmutattatott egy banderialis ruhaminta lefestve (zöld zeke, vörös bugyogó) mellyet egy igen jeles ifju barátunk, ki közfajdalmunkra T. megyébe tette át lakását, jelenleg itt levén, a' t.-i bakó öltözetéhez hasonlítja; némellyeknek ez nem tetszett, de szavának mégis volt sükere, mert veres bugyogó helyett fehér határozatott el; azonban nem a' gyűlésen, hanem a' délutáni tanácskozás alkalmával. — Ezekután napi rendre kerültek a' megyei felszólítások, nevezetesen a) Bereg megyének vegyes házasságok iránti felírása kinyomatását megtagadó könyvizsgálat elleni sérelme pártoltatott. b) Fehérnek, a' r. kathol. egyháznak római függéstől kiszabadítása tárgyában a' beregivel ellenkező körlevele, miután abbéli véleményében e' megye tökéletesen osztozik, tudomásul vétetett. c) Hontnak az előfogatok eltörlését tudató levele nem pártoltatott, hanem az egész vontatási tárgy az országos munkákkal foglalkozó küldöttséghez olly végett utasított, miszerint az közlekedés — könnyítési tervet készitvén, ez a' megyerészeről a' legközelebbi országgyűlésen indítványoztatassék. d) Torontálnak a' nádori és koronaöri választásokat tárgyazó körlevele a' megye résziről már az utolsó két országgyűlésre adott követi utasításokkal öszszhangzásban levén, ez által is pártoltatott. e) Somogynak a' magyar kereskedés virágzóbb állapotra leendő emelése f) Fehérnek a' szükséges vasutak status-

költségeni létesítése g) Szabadkának ismért tárgy iránti körlevele, az országos tárgyakban munkáló választmányhoz utasítottak. h) Hontnak a' megyei rabok tíz évi lajstromát megküldetni szorgalmazó felszólítása teljesíteni fog. i) Vas levele következtében, mely szerint a' nmélt. udvari kancellaria által bizonyos gróf ellenindított póre megsemmítéséből eredő sérelmét, pártolás végett, az ország törvényhatóságival közli, köv. tartalmú határozat keletkezett: „a' nemzetiség 's népnövelés ezen kettős legmagasztosb nemzeti czélnak emelését és gyarapítását, e' vármegye Rendei is a' legsürgetősb teendők közé sorozván; ezen tárgy egész terjedelmében az országos munkálkálkozó választmányhoz úgy utaltatik, hogy az sérelmek közé soroztatván, jövő országgyűlésen hathatósan ajánltsák. — j) Varasd vármegyének a' keresztények üldöztetése tárgyában ő felségéhez fölterjesztett felírása, viszhangra talált. Egyébiránt a' felszólító megyének innen vissza fog iratni, miszerint minden hivatalos levelezésit ezentul magyar nyelven szerkesztés. k) A' turpolyai közönségnek a' zágrábi tisztválasztáskor illyrek által elkövetett merény tárgyában kelt felszólítása pártoltatott. Ezek folytában felvétellett még Zátorszky Mátyás bártfai alesperes és oszkiei plébanus olly tartalmú nyilatkozata, mely szerint az adózó nép fölségeléseért buzogván, magában elhatározta: hegy Duplin, Sztocsin, Tisinecz, Moszeziszkó helységek adófizetőinél, mint lelki pástorsága alatt volt első híveinél, számosabb év óta levő tőkét, melyek öszvesen 8768 ftot tesznek (ide nem értvén a' tőkét felülmuló kamatokat) az illető adósoknak oda ajándékozza 's őket minden fizetési tehertől felmenti. A' KK. és RR. kellőleg méltányolván a' nemeslelkü egyháziférfinaké szép tettét mellőzhetlen kötelességüknek nézték ezen méltánylásukat 's a' felsegít. adózók hálás köszönetét jegyzőkönyvileg nyilvánítani, 's ezen bőkezű ajánlatát a' megyés püspöknek is bejelenteni. Ezután 4 rendb. hiv. jelentésből, fájdalmas részvétellel érték a' Rk hogy 40nél számosabb helység, jégeső által minden termésüktől megfosztatott; ugyanazért kötelességüknek nézték azon csapásokat tehetségek szerint enyhíteni, elhatározták tehát mindenek előtt megkérni a' httan., miszerint, valamint az országszerte leendő fölségellés szedetését elrendelni, úgy más részről az e' megye keblében tanyázó lovas katonaságot más boldogabb vidékre áthelyezni méltóztatnék. Minthogy pedig ez intézkedés foganatosításaig is szükség a' megkárosult adózók sorsán segíteni, ennél fogva e' megye Rdei 2000 pftot a' nemesi pénztárból ollyképen rendelkeztek adadni, hogy azokat, egy e' végett kinevezett választmány, a' megkárosultak közt czélszerűen ossza szét. Egyébiránt a' járásbeli szolgabírák még oda is utasítottak, miszerint járásaik birtokosait önkéntes adakozás végett szőlitanák fel, a' bejövendő öszvegett pedig fennevezett választmányának czélszerű szétosztás végett időről időre adják át. Végzetül a' kárvalott helységek a' jövő évre fizetendő adónak felőlül feloldoztatnak. Ezen tanácskozások alkalmával, a' megyei adózók közt kölcsönös biztosításnak szüksége hozatott indítványba, és ebbeli tervnek kidolgozása egy választmányra bízottat. —

Erdélyi országgyűlés. (Folytatása.)

A' t. javaslat e' szerint állítottat meg. urbéresnek költözöküdi szabadságáról: Az 1794: 26ik t. cikk rendelete ő felsége kegyes megegyezésével ekkint módosítottatik: 1§. A' költözés iránti megintésnek sz. István király napja előtt legalább két héttel törvényes módon meg kell tétetni, a' költözés véghatárideje pedig ezután április 15ő napja lesz. 2. §. A' költöző urbéres maga helyett mást állítani nem köteles. 3. §. Az öszvetés alatti földekbe vetett mag termése a' költözöt illeti, — azon fordulón, melyeken öszi és tavazi vegyesen vetteték, a' szántóföldek fele értvén öszvetés alá tartozónak. 4. §. A' költöző saját építvényeit 's javítványait akárkinek szabad alku szerint eladhatja, fenmaradván mindazáltal a' földesur joga a' vásártól helybenhagyását megtagadni: a) Ha a' betelepenni kívánó vevő a' közönségre nézve veszedelmes kiesapongásról ösmeretes. b) Ha az urbéri és közterhek viselésire elégtelen. c) A' H. K. I. r. 40. czimében irt esetben. 5. §. Az előbbi pontban b) és c) betűk alatt irt két okból urbéresét kimozdítani is joga van a' földesúrnak, megjegyeztvén az elégtelenség miatti kimozdításra nézve, hogy ha az urbéres eltehetetlenülését nem saját vétke által vonta magára, két évi határidő engedendő tehetsége helyre állítására. Helye van kimozdításnak végre azon esetben is, ha urbéres a' földesur kárával nyakasságért a' 6dik pontban irt kereset rendin, mint ollyan, ki kötelességének eleget tenni nem akar, kimozdításra méltónak ítéltetik. 6. §. Ha a' földesur valamely urbéresét az előbbi pontban irt okok valamelyikénél fogva kimozdítani kívánná; a' megintést, mely pörre hívásul is szolgálendő, legfőbb két héttel szent István napja előtt megtétvén; következő székezés 3 első napján a' derékszékre adja be keresetét, hol az soronkívül haladék nélkül fölvetvén, summásan és ügyvéd visszahívás 's folyamodás kirekesztésével azon széken végkint ellátatik, és az ítélet kimondásától számlált 6 nap mulva, mely idő alatt a' felhívási okok és ellenokok a' felektől ez esetben, az eredeti pör folytába írva bevételnek, a' pör folyta, lajstrom mellett a' k. kormányzékhez minden esetre felküldendő, melynek ekkint teljesedése előtt a' szék, a' panaszló és a' törvényhatóság keblitára egyforma részesülésére, legrövidebb uton fölveendő 200 frt. büntetés alatt el nem oszlik. A' k. kormányzék pedig ha a' derékszék ítéletét megváltoztatni kívánja, ítéletét dec. végeig a' törvényhatósághoz leadja, honnan az igazgató tiszt felelet terhe alatt értesítettnek a' felek legfőbb 15 nap alatt. Ha pedig dec. végeig a' k. kormányzékétől semmi változtató ítélet nem érkeznék, a' derékszék ítélete teljesedésbe vétetik. Köteles levén a' földesur, a' kimozdítás mindenik esetében megfizetni az urbéresnek mindazon építvényei 's javítványai becsüárukat, melyeket az becsü alá bocsát, oda nem számítván a' földesur által adottakat, és a' becsüárból lehuzván a' földesur ruházványokban (superinvestitura) az urbéres használata által gondatlanságból következett, vagy szántszándékos kárt, valamint az urbéri és egyéb tartozásokat is. Joga van továbbá az urbéresnek akár az itt irt módon folytatandó kereset, a' következő pontban irt urbéri szék, vagy tisztí eljárás útján becsü szerinti kielégítését követelni akkor is, ha ő földesuri visszaélés miatt levén kiköltözendő építvényeit és javítványait nem akarja eladni. Mi egyébiránt az urbéresnek kimozdítás eseteiben is a' H. K. I. r. 40dik czimében okot kivéve, a' 4dik pont értelméhez képest mindig szabadságában van, önkint értvén, hogy

a' földesúrnak a' vásársummából, önkintes egyezés, vagy a' következő pontban irt számoszkodás szerint, az urbéres tisztába hozott tartozásit kifogni minden esetre joga van. 7. §. Ha a' fizetendők felett a' földesur és urbéres meg nem egyezhetnének, az illető kerület első tiszte, akárnel yik fél kérése nyomán a' közgyűlések által szükséges számban évenkint választott esküttek közül, maga mellé veszen két vagy ha maga nem érkeznék, kibocsát 3 személyt. Az ekkint alakított urbériszék a' földesur és urbéres által külön kinevezendő három három becsü által, kikhez a' hetediket maga nevezi, törvényes becsü vitet véghez, hatóságához tartozván a' becsüök iránti kifogásokat 's minden a' költözöküdi kárul fenmaradt kérdéseket is summásan elítélni, mely ítélet birtokon kívül lajstrom mellett minden esetre felküldendő a' derékszékhez 's onnan a' k. kormányzékhez és nem tovább, ezen perek a' felvételben mindenik itélőszéknel elösséggel bírnak. Az urbéri széktartás, valamint annak ítélete rögtön végrehajtása költségit a' földesur hordozza, de ha a' rögtön végrehajtást az urbéres meggátolná, a' további költségek rá haramolnak a' birtokon kívül felment per visszautasítása esetében pedig ugyanazon urbériszék ingyen fog a' következő pontban irt büntetés terhe alatt bíraskodni. Ha pedig valamely földesur kijelentené, hogy urbéri széket tartani nem kíván, az igazgató tiszt által kinevezendő valamelyik tiszt fogja az urbéri szék által igazítandókat végezni, a' felhívás az előbb irt módon engedtetvén meg. 8. §. Azon urbérest, kinek építvényei és javítványai a' 6ik pontban irtak szerint becsü alá jönek köteles a' földesur április 15ő napjáig bezárólag teljesen kielégíteni, különben kiköltözésre nem erőtetetheti; sőt a' kimozdítás iránti lépésekből következő kárát is tartozik megtéríteni legrövidebb uton. Azonban ha a' kielégítés az urbéri széket kibocsátó kerületi tiszt, vagy a' kibocsátottak hanyagsága miatt késett volna el, mind a' földesúrnak, mind az urbéresnek fenmarad keresete a' kötelességit mulasztott személyen, kárköltözés-térítésen felül országos díj (articularis poena) legrövidebb utoni fölvehetőse iránt, és fenmarad ugyanazon keresete az urbéresnek, ki a' kiköltözés előlépésit teljesítette földesura ellen is, ha az urbéri szék vagy kirendelt tiszt eljárása miatta mulasztatott volna el. (Folyt. követik.)

Hírlap-kivonat.

Az „Erdélyi Híradó“ 57ik 's 58ik számában „némi kortesvezérről“ czimű cikkben ajánlatik, hogy e' kifejezés helyett: „korunk a' haladás kora“ használjunk ezentul ezt „korunk az ifjulás kora.“ Mert egy új neme mutatkozik az ifjulásnak. „Holmi viseltes elvek és egyedek tataroztatnak ki, 's nyernekelendő séget a' közvélemény szibvásárán. Mit bitorlott helyzetéből rég kidöntött a' terjedő értelmesség, feledett az élő nemzedék, 's rothadás lemezével vont be az idő, az a' megvetés szemétdombjárul fölvetetik, 's ismertté sőt divatossá tétetik.“ Alkalmat vesz ezután a' cikk írója „a' legérdekesebb politikai roccódrul ama nevezetes kortesvezérről szólni.“ Ki nem egyéb mint a' Dobokában hűsködött gr. Pethien Lajos. Ez az urbér, birtokszerezhetés 'sat. reform ellen emel fegyvert (mint nálunk mások az adó, ösiség eltörlése 'sat. ellen), de még az unio ellen is, 's „soha nemes göggel lenézi Magyarországot, és semmitsem tartana veszélyesnek, mint ha ezen silány föld újításaiul valami hozzánk is átszivarogna, mégis a' Szatmár megyében divatra kapott reactioi modort rögtön betanulta 's alkalmazta.“ De ugyemend értekező „minő szép, midőn egy cersusa Salamon rejtelmes kulcsává vált, 's fölemelése vagy lebocsátása által a' szenvedélyek minden daemonait előidézni lehet, 's mi az észit leverhetjük oltárirul, hogy helyébe fetisul egy ólmos botot tegyünk!“

A „Nemzeti Ujság“ 60ik számában „ezmezevar és logica“ czim alatt Pulszky Ferencz középítőszítés és közepítésről cikkének „némedly egyoldalú nézeteit“ bírálja, az egésznek bírálásába bocsátotni fölössleges 's hátkatlan munkának tartván, mivel felőle a' Világ (ecce Lumen mundi!) alapos és igazságos ítéletét már kimondá. Bizony nagy diességére válik a' Világnak a' Nemzeti Ujság által magasztaltatni. Egyébiránt e' cikkből, ha valaki olvassa, csak annyit fog tanulni, hogy kevés benne a' logica, 's nagy az eszmezevar.

A „Világ“ 60ik számában a' lap czime nem szolgálván elég világosításul a' „pesti sérelem“ szokás szerint vagdalkozó cikk alá név helyett — csupán nagyobb világosság okáért — három csillag van téve. De föl is világosít e' cikk mindenkit, mikint nem is kereshetni „e' tetteges pesti reform kuforrórsát másult, mint azon hibás irányban, mely a' haladás honunkban nemzeti átalakulásunk jelen korszakában jellemzi“ (itt közbevetőleg szabadjon megjegyezni, hogy talán sehol sem említették olly sürün a' haladás, átalakulás mint a' Világban talán azért, mert egy közmondás szerint kiki azt emlegeti legföbhet mivel legkevésbbé bír), „annak teljes kifejlésé leginkább gátolja, 's honi haladásunknak minden kétségenkívüli árnyékoldata, ez pedig nem más mint az elvek meg elvek 's mindig csak elvek utáni vadászat, 's azon ingerlő erőtető 's rögtönző modor (van nádparipa, nyargaljunk rajta!), melyel a' haladás kérdése a' pesti Hírlap fölűnté óta itt amott nem annyira az öszves nemzet, 's haz a' mint egyes párt kérdése gyanánt tárgyalatik.“ Megismeri ugyan három csillagú értekező ur, hogy „czélszerű haladásnak elvből kell kiindulnia“ de azonnal mintegy megbánja elvességét, 's azt mondja „azt hishetők, hogy az elvek tömkelegéből valahára kilépve, átmenünk a' praktikai haladás tagas mezejére, 's beleunva az örökös jogi vitatkozások fellengős szöszönébe, munkálkodni fogunk ott, hol eddig éljenezünk.“ Az a' jog az a' jog, csak nagy szálka! — Elmondatik hogy sem a' pesti hiddal megvásárolt fizetési elv, sem a' kis dözma eltörlésével felállított elv, miszerint a' tulajdon megérthetni, sem az örök megválthatási elv — habár ezt egy új diesség elvvel a' kényserített megváltság elv e' l e' l koszorúznók is — nem képes az adózó terhein könnyíteni, hanem csak az, ha a' megérthelt adózóval abban osztozunk, (t. i. az adó-vállalási készség) mi neki leginkább fáj t. i. az adózetésben. Ez jó, de csak mézes madzag, hogy a' következőket jobb szívvél vegyük: „Hogyan készül a' köztelgő hongyülésre a' rögtönhaladó párt? (Bizony ne is induljuk meg, csak száz év mulva). Pestmegye a' megyei mindenhatóság (X. Y. Z. talált) elvét állítja föl, Csánád a' mézszárszékeket ostromolja, Borsod az egyházi rend állását kívánja simplicialni, Beregnék Rómáig terjed elve, Biharban doctor sinyli az elvsúlyát, 's elv 's mindig csak elv a' haladási bálvány.“ (Hiszszük hogy jobban szeretné a' Világ „a' tant“ Guizot szerint az elv helyébe állítani.) „Nem egyszer panaszkodtunk, hogy a' kormányt készületlen találták az országgyűlési szönyegre került nevezetes tárgyak. De ugyan készülhet e' a' kormány, mikor egy dia et a' t ul másik hol pesti hol bibari improvisált elveinkkel kénytelen küszködni? Erre a' commentár fölössleges, valamint három csillagú ur azon végszavára is, hogy „azon ész tudomány, 's honfűség, melyet a' gondviselés a' haza szívében javunkra öszvesített, nem adott mást léte hozni, mint egy félholtan született sérelmet, melynek önszerzője sem kívánhat egyebet mint halált, 's mellýrül minden igaz haz a' fi méltán kérdezheti: kellett e' ez? volt e' erre szükség? mit nyert ez által a' hon?“

Szegeden Kliegl nagyszerű találmánya fölségellésére adott itt „Nemes és polgár“ vigjáték. Játszottak köv. műkedvelők: Bába Natti, Schwartz Irma, Vályi Irma kisasszonyok, Babarczy, Gebhardt, Korda J, Kögl, Lausovics, Skultety, Szeghő, Vedres, 's Wittich urak. A' tiszta jövedelem 100

zetre. Egy juta véghez e' nemzeti emlék alapkövének letéte, egy olly óriás-
munka s hídnek, melynek mása Európában nincs 's reánk magyarokra, főleg nagy
elviselés 's következképei miatt új korszakot teremendő, 's még az unoka világ-
nál s alapítói 's korunk dicsét hirdető. Károly főhg. miután e' nap estéjén
nemzeti színházunkat megörvendezteté látogatásával, a' pesti és budai német
színházakat is hasonló szerencsében részesíté, más nap (25dik) reggelén pe-
dig a' budai vérmézőn a' két városi rendes katonaságot méltatá szemlére 's né-
melly hadi fogás és fordulatokban gyakoroltatá 's délután 4 órakor Alcsútra
utazott onnan visszatérő Bácsbe. Leutaztában Ferencz' gőzhajó kapitányát
Pellegriant ügyes hajóvezérleteért egy drága arany szelenczével ajándékozta meg,
a' hajós legénységet pedig 24 arannyal. 'S ámbár Komáromban készültek té-
ettek elfogadására, 's ezeknél még nagyobbak Esztergomban, hol primás öhgse-
ge főkapitanostul várá a' kiszállási fokon, mindazáltal sietése 's az idő estre
hanyatlása miatt sem itt sem ott nem léphete partra. Örvendetes tanujeit ta-
pasztalati azonban egész dunamenti útjában, midőn a' partmelléki lakosokat tisz-
teletére mindenütt összeseregleni 's őszinte hódulatjokat öröm 's éljenkiáltozá-
sokban ömledezni látta. — E' hónap 24kén tartá első ülését a' színházi orsz.
válsztn. nm. Gyürky Pál krassói főisp. elnökl. alatt a' színház súlydező ügyéről
tanácskozándó. — Irodalmunk vásárlalmi termékei közül sietünk alsóbb rendű
olvasóknak az ismeretes népkönyv-iró Sztancsics Mihály, 'Népkönyvét' ajánlani,
mellynek két első füzeté megjelent 's a' vidékiek által jelen pesti vásárcor leg-
könnyebben megszerezhető, egy füzet ára csak 10 p. kr. E' munkáját a' szer-
ző élte fogytaig szándékozik folytatni, 's minden pesti vásárra 2 füzetet ké-
szítend el: benne sok érdekes és tanulságos cikk jelenend meg, czélszerű lesz
tehát a' munka vételét az első füzeteken kezdeni meg; nehogy aztán a' nép szá-
mára oly igen hasznos sőt szükséges könyvből sokan csonka példányokat kény-
telenítessenek birni. — Megjelent 's csinos kiadásban minden könyvárusnál,
kapható: „Pécsi Aurora“, Kuthy Lajos jól talált pompás aczélmetzsvényű arcz-
képevel, Barabás rajza szerint a' híres Mahlknechtől. Papiros és nyomás bö-
csületére válik Weidinger pécsi könyváros urnak, valamint a' szerkesztő, Ba-
logh Károly ur is dicséretet érdemel. Kivánatos, hogy a' közönség részvéte il-
lőn jutalmazza e' szép buzgalmat. Szinte Pécselt csinos nyomtatásban jelent
meg Bayer Márton szab. k. Pécsvárosának 8. r. 63 lapra terjedő munkája a' vá-
rosok rendeztetése iránt, melyben a' városok országos állása, 's belkormányáról
értekezik a' közgyűlésben (be tudván a' tisztújítási rendet) igazság-szolgá-
latásban, közrendlátásban, gazdaságban. — Ugyan most jelent meg 's minden
könyvárusnál kapható Nagy Ignác munkáinak három kötete, melyek 865. la-
pon 22 beszélt foglalnak magokban. Ára e' 3 kötetnek velinen, diszes bo-
ritékban 3 pengő forint. — F. hó 24dikén este Széchenyi István gróf la-
kása előtt éji zenével tisztelgett a' joggyakorló ifjuság egy része, a' nemes gróf
azonban nem volt honn, 's így nem lehete tanuja e' hódolatnak, melyre a'
lánczhid alapkövének letétele szolgált alkalmul, azon lánczhidnak, mely nélküle
alkalmasint még sokáig csak jámbor ohajtás maradt volna. Ezután egyuttal Kos-
suth Lajos urat tisztelé meg zenével az érintett ifjuság éjféli tájban, névnapja e-
löestéjét akarván ez által ünnepelesíteni. — Játékszíni krónika.
Nemzeti színpadunkon f. hó 21kén adaték „zsibárusnő, báró és eszmadia“, bo-
hózat 3 felv.; 22kén „Fekete domino“ dalj. 3 felv.; 23kén „Stibor vadja“
szinj. 4 felv. Kisfaludy Károlytól; 24kén a' színház ünnepeles kivilágítása
mellett „Belizár“ dalj. 3 felv.; Károly f. hg. ő cs. kir. f. hg. se mint feljebb em-
lített, magas jelenlétével tisztelvé meg ez este nemzeti színházunkat szünni
nem akaró harsgó éljennel fogadtatt. Elővásáruuk élénk 's népesnek mu-
tatkozik. — Az iparműi termek már megnyitattak szemléhetésül a' redoutban.

Morsodi közgyűlés. Miskolcz aug. 17én. Megyénk évnegyed-
es közgyűlése f. hó 8án kezdődött. Többnyire megyei érdekű 's beligazgatási
tárgyak foglalák el a' tanácskozás óráit. Kevés volt ollyan vitatás alatt, mi a'
nagy közönség figyelmét igényelhetné. Ezek közt 60 táblabíró választatása
iránt mult gyűlésünkön hozott határozatunk létesítése ügyében kelt küldöttségi
jelentés olvastatt fel; bemutattattak a' bellakos világi táblabírák nyomtatott
névsorát tartalmazó ivek; 's hosszas vitakozás után, az ügy iránti ellenszen-
vek sikeretlen taktikázási után el is fogadtattak: az egyházi rendű 's megyei —
de nem bírói hivatalú — tisztviselő táblabírák nevei is pótlólag az ivekre jegyez-
tetni határozattak, a' választás 10őre levén megtörténendő. Ezek után a' tu-
ropolyai nemesség levelét olvastatá fel a' közkívánat. Sokkal ismertebb minden
előtt, ki hírlapokban megyei eseményekről közölt tudósításokat olvas, e' levél,
mintsen annak körülményes kivonatával a' t. közönség figyelmét fásasztanom
kellene. Közbotránkozással fogadták a' megye Rdei az illír párt által főispáni
együttetés alatt elkövetett 's nemzeti becsületünket sértő garázdalkodásokat,
mellyek lázadás világos képében törvényes jogukat gyakorló békés nemeseken
— kiknek egyéb hibájok nincs, mint a' magyar nemzethez 's az anyaországchozi
kapcsolat iránt hű ragaszkodás — olly álnok módra, olly minden józan keblét
felháborító szemtelen nyilvánossággal követték el; — méltánylással fogad-
ták a' turpulyai nemes kerület férfias és törvény körében alapult viseletét, vég-
zéseit, — pártolják felírását, 's a' mennyiben privát tudalmokra van, hogy ő
felsége a. biztos által e' nemzeti botrányt nyomotatja, annak eredményét jövő
országgyűlésre följelenteni kéri. Zala levele, az ezred hangászkarának nemze-
tünkét sértő gúnydal eljásztatását parancsoló ezredes iránt felolvastott 's a'
R. ő felségé h. z. felirandanak; Temesmegyének levele a' katonai kicsa-
pongásol: gállása iránt általunk is pártoltatik; Varasd levele nyomán török-
országi sanyargatott keresztény társink ügyében ő felsége közbenjárását kéri
meg felírásilag a' RR. a' levél latinul volt írva, de mégis tartalma fontosságánál
fogva elfogadtatt 's ugyanez történt egy más levelével is a' nevezett megyének,
mellynek — már nem tartalom — fontossága de az előbbi levél elfogadtatásából fo-
lyó következtetés tekintetéből, 's hogy visszaküldés által a' már fanatizált
reakciót re' élesszük — vivatott ki nem kevés ellenzésel a' felolvasás, 's egy
kis mulatós intermezzó volt a' kétfelé ágzó vélemények restauratófélé za-
jongásából. Jövőre azonban alispánunknak meghagyattott, hogy magyarhoni
törvényhatóságoktól jövő latin czimzetű leveleket töretlenül küldjön vissza, 's ez

az említett megyének válaszfog megírati. — 10én a' 60 táblabíró titkos sza-
vazással választatása volt napi renden. Küldöttség osztá a' táblabírák nyoma-
tatott névsorát, minden szavazónak egyet; ugyanaz fogadá vissza a' kiválasz-
tandók nevei aláhuzásával jegyzett iveket (a' 6. törvényszéki elnökség jeletjeit
kettős aláhuzással kelle jegyezni, ki 60nál többet jegyzett ki, annak szava-
zata érvénytelen volt) 302 érvényes szavazat számított fel 's ezeknek kiírá-
sával 4 küldöttség szakadatlanul foglalkozott, az eredvény 12én olvastatt
fel, — 123 szavazat volt a' megválasztó legkisebb szám. Az eredvény — ahoz
értők állítása szerint a' reményt felülmulja, 's annak hogy még igen számos je-
les férfi meg nem választott; egyszerű oka, hogy 221 kijelölt közt többet 60nál
nem lehetett választani. — Ennyit gyűlésünkről. Városunk köréből semmi érde-
kes. — A' kir. városág tárgyában foglalkozó kir. biztosság munkálatiról még
semmi kiemelni való nem hangzott el. — Kisdedovónk megérkezett 's nincs kit
ónia! a' megyei küldöttség tán segitend e' bajon czélszerű intézkedések által, 's
kisdedovónknak az ügy iránti hő részvétből számos kisdedet ohajunk intézeté-
be. — Színházunkban előbb a' debreczeni dalszínész társaság, majd Averino adá
mutatványit. Vajha már eredeti rendeltetésén kívül egyébre ne használnók a'
színházat, ne kellene benne tagfizamitó mutatványokat, nyaktörő ugrásokat
szemlélnünk nemesebb élvezet vékony pótlékul! De végre, midőn az „utolsó“
„legutolsó“ előadások után következett „leg is legutolsó“ valahára bevégezte mu-
tatványaik sorát: kitisztult Thaliánk temploma az oda nem illő hajós kötelektől,
's majd nem sokára a' győri czigányok hangversenyei nyújtottak kellemes éle-
ményt közönségünknek. — S.

(Sárosi közgyűlés.) Sárosb. f. évi aug. 10én kezdett marcalis
közgyűlésekben elnökl. első alispán előterjeszté: miként ezen közgyűlést azért
hitta össze jelen rendkívüli időre, mert ő felségétől érkezett egy leirat, mely
által Andrásy György gróf vármegyénk főispánjává kine-
vezett; felszólítja tehát e' megye rendeit, hogy a' megkívántató intézkedé-
sekről eleve rendelkezzenek. Mirendve egy választmány lön kinevezve, mely ő
méltóságát gömörmezei lakában e' megye nevében legelőször üdvözlendi. To-
vábbá pedig ő mlga iránt viseltető tiszteletnél fogva meghatározottat, misze-
rint ősi szokásképen, nemes egyedekből álló dandár (banderium) állíttassék,
melly a' főispáni beiktatáskor ő nagyságát a' megye központi helyére bekiséren-
di. Ezen tárgy hosszú vitákra szolgáltattat alkalmat. A' vélemények 4 részre
oszlottak. Ugyanis egyrendszerinti esküzt azt indítványozta — még pedig —
mint maga mondá számos fiatalság nevében — hogy azon ugy nevezett banderi-
um a' nemesi pénztár költségein állíttassék ki (!!) mások azt mondák, hogy
egyen-többen ismét hogy szokott ruhában tisztelkedjék, végre sokan szerfeletinek
és szükségtelennek tarták a' banderiumot. Az említett esküzt ur onnan indult,
hogy miután a' zászlóalj tagjai nem önnövekben, de a' megye nevében tisztelke-
lek, méltó, hogy azok is, kik banderium tagjai nem leendnek, viseljék a' költ-
ségeket. De miután ezen indítványozó azon mondasának, hogy t. i. számos ifjuság
nevében szól, több fiatal egyed ellenmondott, — kifejezését merően tagad-
ta, nyilván kijelentvén: miszerint Sáros ifju nemzedékében van annyi önállás, an-
nyi tehetség, hogy mások meghatalmazására (mellynek közgyűléseken különben
sincs helye) ne szorúljon, hanem maga mondja ki szavazatát; küszl, hogy magát
a' számos sárosi ifjuság tolmácsának képzelt esküzt csupán 5 fiatal egyed nevé-
ben szólott, kik magok ugyan ezt elősmerték, de kiktől illy tartalmu szavazatot
nem vártunk. És ezen indítvány szerencsésen meg is bukott, mert az igen neve-
zetes többség oda vélekedett: hogy a' kinek tetszik banderizálni, tegye azt maga
költségén; kik az egyenruha mellett szavaztak, összesen 44en, a' szokott ruházat
mellett szavazók pedig összesen 25en voltak. Számosan vagy jelen nem valá-
nak, vagy a' banderiumban részt venni nem akartak. Végezetre azok, kik a' ban-
deriumot ez időben szerfölttinek tarták, élénk és szivrázó szavakkal festék le a'
nyomort, mely e' megye tűzveszély és jégeső által megkárosult számos helysége-
gig egész a' kétségbeesésig érte, állíták, hogy ha csakugyan adakozni akarnak
a' Rdek, adakozzanak ezen megkárosultak némi fölsegéllésre és sujtó balsorsuk
enyhítésére. Előhozák, hogy ő mlga, megyénk tisztelt főispánja, kit mi máské-
pen is, mint pazarfényes banderium által, keblünk mélyéből tisztelhetünk és tisz-
telünk is, szokott hazafi buzgóságánál fogva szivesebben fogadná el szegény adó-
zóink fölsegéllésére intézett adakozásunkat, mint az eféle fényes banderiumo-
kat. Előadatott egy igen kedvelt táblabírák által az is, hogy mi magyarok mindig
csak a' fényűzést szeretjük, látszik, hogy szegények vagyunk. — Sujtásos nép
uraim! sujtásos!! — Azonban tetszett a' többségnek egyenruhás lovas ban-
derium mellett nyilatkozni, ez határozat is lön. Sokkal inkább látszik megfelel-
ni a' jelenkor kívánatának a' megyebeli izraelita község, mely a' helyett, hogy keb-
léből dandárt állíttson ki, — hirszerint — bizonyos üzletet akar összegyűjteni,
valamely hazai közczélra fordítandó. — Az ügy nevezett paraszt dandár nem
fog kiállíttatni. — Tanácskozások közepettmulattató jelenetek fordultak elő. Ban-
derium vezére (Szirmay Sándor gr.) által előmutattott egy banderialis ruha-
minta lefestve (zöld zeke, vörös bugyogó) melyet egy igen jeles ifju barátunk, ki
közféjdalmunkra T. megyébe tette át lakását, jelenleg itt levén, a' t. — i. bakó öltö-
zetéhez hasonlítá; némellyeknek ez nem tetszett, de szavának mégis volt sikere,
mert veres bugyogó helyett fehér határozottat el; azonban nem a' gyűlésen, ha-
nema' délutáni tanácskozás alkalmával. — Ezekután napi rendre kerültek a' me-
gyei felszólítások, nevezetesen a) Beregmegyének vegyes házasságok iránti
felírása kinyomatását megtagadó könyvizsgálat elleni sérelme pártoltatt. b) Fe-
hérek, a' r. kathol. egyháznak római függéstől kiszabadítása tárgyában a'
beregivel ellenkező körlevele, miután abbéli véleményében e' megye tökéletesen
osztozik, tudomásul vétetett. c) Hontnak az előfogatok eltörlését tudató levele nem
pártoltatt, hanem az egész vontatási tárgy az országos munkákkal foglalkozó kül-
döttséghez olly végett utasított, miszerint azközlekedés-könnyítési tervet
késztívén, ez a' megye részéről a' legközelebbi országgyűlésen indítványoztat-
hassék. d) Torontálnak a' nádori és koronaöri választásokat tárgyzó körlevele
a' megye részéről már az utolsó két országgyűlésre adott követi utasításokkal
öszhangzásban levén, ez úttal is pártoltatt. e) Somogynak a' magyar kereske-
des virágzóbb állapotra leendő emelése f) Fehérnek a' szükséges vasutak status-

költségein
tárgyakban
évi lajstrom
következték
ellen indított
törvényható
's népnövele
sát, e' vár
t á r g y e g
választmány
országgyűlé
tyének üldö
lált. Egyéb
hivatalos le
ségnek a' zá
felszólítás
alesperes é
nép fölsegé
sinecz, Mes
hiveinél, sz
de nem érv
's öket min
nemeslelkű
zen méltán
ványítani,
4 rendb. hi
gűkség, je
gűknek né
mindenek
fölsegéllés
lovas katon
dig ez inté
gíteni, enne
delték ada
sultak közt
is utasított
fel, a' bejű
tás végett
tendő adón
adózók kö
tervnek ki

A' t. j
Az 1791:
sittatik: f
két héttel t
ezután apr
nem köte
leti, — azo
dek fele ér
víványait
földesur j
vánó vevő
urbéri és k
5. §. Az e
isjoga van
nézve, ho
két évi ha
nak végre
pontban ir
kimozdítá
bi pontban
pörre hívá
tételtvén;
az soronk
lyamodás
tól számlá
től ez ese
lett a' k. l
se előtt a
sére, leg
kormány
végeig a'
értésittet
széktől se
vétetik. I
urbéresn
alá boesá
huzván a'
latt gond
és egyéb
folytatan
ján becsü
levén kik
az urbéri
a' 4dik p

költségei létesítése g) Szabadkának ismért tárgyi körlevele, az országos tárgyakban munkáló választmányhoz utasítottak. h) Hontnak a megyeirabok tíz évi lajstromát megküldetni szorgalmazó felszólítása teljesített fog. i) Vas levele következtében, mely szerint a nmélt. udvari kancellaria által bizonyos gróf ellenindított póre megsemmítéséből eredő sérelmet, pártolás végett, az ország törvényhatóságival közli, köv. tartalmú határozat keletkezett: „a nemzetiség s népnövelés ezen kettős legmagasztosb nemzeti célnek emelését és gyarapítását, e vármegye Rendei is a legsürgetősb teendők közzé sorozván; ezen tárgy egész terjedelmében az országos munkálkál foglalkozó választmányhoz úgy utaltatik, hogy az sérelmek közzé soroztatván, jövő országgyűlésen hathatósan ajánltassék. — j) Varasd vármegyének a kereszténynek üldöztetése tárgyában ő felségéhez fölterjesztett felírása, viszhangra talált. Egyébiránt a felszólító megyének innen vissza fog iratni, miszerint minden hivatalos levelezésit ezentul magyar nyelven szerkesztsze. k) A turopolyai közönségnek a zágrábi tisztválasztáskor illyrek által elkövetett merény tárgyában kelt felszólítása pártoltatott. Ezek folytatában felvételét még Zátorszky Mátyás bártfai alesperes és oszikói plébanus olly tartalmú nyilatkozata, mely szerint az adózó nép fölségeléseért buzogván, magában elhatározta: hegy Duplin, Sztocsin, Tisinecz, Meszeszisko helységek adófelzetőinél, mint lelki pástorsága alatt volt első hiveinél, számosabb év óta levő tökéit, melyek öszvesen 8768 ftot tesznek (ide nem értvén a tökét felülmuló kamatokat) az illető adósoknak oda ajándékozza s őket minden fizetési tehertől felmenti. A KK. és RR. kellőleg méltányolván a nemeslelkű egyháziférfinak szép tettét mellőzhetlen kötelességüknek nézték ezen méltánylásukat s a felségített adózók hálás köszönetét jegyzőkönyvileg nyilvánítani, s ezen bőkezű ajánlatát a megyés püspöknek is bejelenleni. Ezután 4 rendb. hiv. jelentésből, fájdalmas részvétellel érték a Rk hogy 40nél számosabb helység, jégeső által minden termésüktől megfosztatott; ugyanazért kötelességüknek nézték azon csapásokat tehetségük szerint enyhíteni, elhatározták tehát mindenek előtt megkérni a hntan., miszerint az országszerte leendő fölségellés szedetését elrendelni, úgy más részről az e megye keblében tanyázó lovas katonaságot más boldogabb vidékre áthelyezni méltóztatnék. Minthogy pedig ez intézkedés foganatosításaig is szükség a megkárosult adózók sorsán segíteni, ennél fogva e megye Rdei 2000 pftot a nemesi pénztárból ollyképen rendeltek adadni, hogy azokat, egy e végett kinevezett választmány, a megkárosultak közt célszerűen ossza szét. Egyébiránt a járásbeli szolgabírák még oda is utasítottak, miszerint járaaik birtokosait önkéntes adakozás végett szőlitanák fel, a bejövendő öszveget pedig fennevezett választmánynak célszerű szétosztás végett időről időre adják át. Végzetül a kárvallott helységek a jövő évre fizetendő adónak felétül feloldoztatnak. Ezen tanácskozások alkalmával, a megyei adózók közt kölcsönös biztositásnak szüksége hozatott indítványba, és ebbeli tervnek kidolgozása egy választmánnyra bízott. —

Erdélyi országgyűlés. (Folytatása.)

A t. javaslat e szerint állított meg: urbéresek költözködési szabadságáról: Az 1791: 26ik t. cikk rendelete ő felsége kegyes megegyezésével ekkint módosítatik: 1 §. A költözés iránti megintésnek sz. István király napja előtt legalább két héttel törvényes módon meg kell tétetnie, a költözés véghatárideje pedig ezután április 15 napja lesz. 2 §. A költöző urbéres maga helyett más állítanem köteles. 3 §. Az öszvetés alatti földekbe vetett mag termése a költözőt illeti, — azon fordulón, melyeken öszi és tavazi vegyesen vettek, a szántóföldek fele értvén öszvetés alá tartozónak. 4 §. A költöző saját építvényeit s javítványait akárkinek szabad alku szerint eladhatja, fenmaradván mindazáltal a földesur joga a vásártól helybenhagyását megtagadni: a) Ha a betelepíteni kívánó vevő a közönségre nézve veszedelmes kicsapongásiról ösmeretes. b) Ha az urbéri és közterhek viselésire elégtelen. c) A H. K. I. r. 40. címében irt esetben. 5 §. Az előbbi pontban b) és c) betűk alatt irt két okból urbéresét kimozdítani is joga van a földesurnak, megjegyezve az elégtelenség miatti kimozdításra nézve, hogy ha az urbéres eltehetetlenülését nem saját vétke által vonta magára, két évi határidő engedendő tehetsége helyre állítására. Helye van kimozdításnak végre azon esetben is, ha urbéres a földesur káravali nyakasságért a 6dik pontban irt kereset rendin, mint ollyan, ki kötelességének eleget tenni nem akar, kimozdításra méltónak ítélte. 6 §. Ha a földesur valamely urbéresét az előbbi pontban irt okok valamelyikénél fogva kimozdítani kívánja; a megintést, mely pörre hívásul is szolgálendő, legfőbb két héttel szent István napja előtt megtétvén; következő székezés 3 első napján a derékszékre adja be keresetét, hol az soronkívül haladék nélkül fölvetvén, summásan és ügyvéd visszahívás s folyamodás kirekesztésével azon széken végkint ellátatik, és az ítélet kimondásától számlált 6 nap mulva, mely idő alatt a felhívási okok és ellenokok a felektől ez esetben, az eredeti pör folytábirva bevételnek, a pör folyta, lajstrom mellett a k. kormányzékhez minden esetre felküldendő, melynek ekkinti teljesedése előtt a szék, a panaszló és a törvényhatóság keblitára egyforma részesülésére, legrovidebb uton fölveendő 200 ft. büntetés alatt el nem oszlik. A k. kormányzék pedig ha a derékszék ítéletét megváltoztatni kívánja, ítéletét dec. végeig a törvényhatósághoz leadja, honnan az igazgató tiszt felelet terhe alatt értesítetnek a felek legfőbb 15 nap alatt. Ha pedig dec. végeig a k. kormányzékétől semmi változtató ítélet nem érkeznék, a derékszék ítélete teljesedésbe vétetik. Köteles levén a földesur, a kimozdítás mindenik esetében megfizetni az urbéresnek mindazon építvényei s javítványai becsúárukat, melyeket az becsú alá bocsát, oda nem számítván a földesur által adottakat, és a becsúárból lehuzván a földesur ruházványokban (superinvestitura) az urbéres használata alatt gondatlanságból következett, vagy szántszándékos kárt, valamint az urbéri és egyéb tartozásokat is. Joga van továbbá az urbéresnek akár az irt módon folytatandó kereset, a következő pontban irt urbéri szék, vagy tisztí eljárás után becsú szerinti kielégítését követelni akkor is, ha ő földesuri visszaélés miatt levén kiköltözendő építvényeit és javítványait nem akarja eladni. Mi egyébiránt az urbéresnek kimozdítás eseteiben is a H. K. I. r. 40dik czimében okot kivéve, a 4dik pont értelméhez képest mindig szabadságában van, önkint értvén, hogy

a földesurnak a vásársummából, önkintes egyezés, vagy a következő pontban irt számoszkodás szerint, az urbéres tisztába hozott tartozásit kifogni minden esetre joga van. 7 §. Ha a fizetendők felett a földesur és urbéres meg nem egyezhetnének, az illető kerület első tiszte, akármelyik fél kérése nyomán a közgyűlések által szükséges számban évenkint választott esküttek közül, maga mellé veszen két vagy ha maga nem érkeznék, kibocsát 3 személyt. Az ekkint alakított urbériszék a földesur és urbéres által külön kinevezendő három három becsú által, kikhez a hetediket maga nevezi, törvényes becsú vitet véghez, hatóságához tartozván a becsúsók iránti kifogásokat s minden a költözködés körül fenmaradt kérdéseket is summásan elítélni, mely ítélet birtokon kívül lajstrom mellett minden esetre felküldendő a derékszékhez s onnan a k. kormányzékhez és nem tovább, ezen perek a felvételben mindenik ítélőszéknél elsőséggel bírnak. Az urbéri széktartás, valamint annak ítélete rögtöni végrehajtása költségit a földesur hordozza, de ha a rögtöni végrehajtást az urbéres meggátolná, a további költségek rá hárólnak a birtokon kívül felment per visszautasítása esetében pedig ugyanazon urbériszék ingyen fog a következő pontban irt büntetés terhe alatt bíraskodni. Ha pedig valamely földesur kijelenté, hogy urbéri széket tartani nem kíván, az igazgató tiszt által kinevezendő valamelyik tiszt fogja az urbéri szék által igazítandókat végezni, a felhívás az előbb irt módon engedtetvén meg. 8 §. Azon urbérest, kinek építvényei és javítványai a 6ik pontban irtak szerint becsú alá jönnek, köteles a földesur április 15 napjáig bezárólag teljesen kielégíteni, különben kiköltözésre nem erőtelheti; sőt a kimozdítás iránti lépésekből következett kárát is tartozik megtéríteni legrovidebb uton. Azonban ha a kielégítés az urbéri széket kibocsátó kerületi tiszt, vagy a kibocsátottak hanyagsága miatt késétt volna el, mind a földesurnak, mind az urbéresnek fenmarad kereset a kötelességit mulasztó legrovidebb utoni fölvehetése iránt, és fenmarad ugyanazon keresete az urbéresnek, ki a kiköltözés előlépésit teljesítette földesura ellen is, ha az urbéri szék vagy kirendelt tiszt eljárása miatta mulasztatott volna el. (Folyt. köv.)

Hírnap-kivonat.

Az „Erdélyi Híradó“ 57ik s 58ik számában „némi kortesvezérről“ című cikkben ajánlatik, hogy e kifejezés helyett: „korunk a haladás kora“ használjuk ezentul ezt „korunk az ifjulás kora.“ Mert egy új neme mutatkozik az ifjulásnak. „Holmi viseltes elvek és egyedek tataroztatnak ki, s nyernekelendőséget a közvélemény zsbivásarán. Mit bitorlott helyzetéből rég kidöntött a terjedő értelmesség, feledett az élő nemzedék, s rothadás lemezével vont be az idő, az a megvetés személdombjárul fölvetetik, s ismertté sőt divatossá tétetik.“ Alkalmat vesz ezután a cikk írója „a legérdekesebb politikai roccórurol ama nevezetes kortesvezérről szólni.“ Ki nem egyéb mint a Dobokában hősödött gr. Bethlen Lajos. Ez az urbér, birtokszerezhetés sat. reform ellen emel fegyvert (mint nálunk mások az adó, ösiség eltörlése sat. ellen), de még az unio ellen is, s „noha nemes göggel lenézi Magyarországot, és semmitsem tartana veszélyesbnek, mint ha ezen silány föld újításaitul valami hozzánk is átszivárogná, mégis a Szatmár megyében divatra kapott reactioi modort rögtön betanulta s alkalmazta.“ De ugymond értekez „minő szék, midőn egy cerusa Salamon rejtelmes kulcsává válik, s fölemelése vagy lebecsátása által a szenvedélyek minden daemonait előidézni lehet, és mi az észet leverhetjük oltárirul, hogy helyébe fetisül egy ólmos botot tegyünk!“

A „Nemzeti Ujság“ 60ik számában „eszmezavar és logica“ cím alatt Pulszky Ferenc közepontositás és közepítésről cikkének „némmely egyoldalú nézeteit“ bírálja, az egésznek bírálásába bocsátkozni fölösleges s haláttan munkának tartván, mivel felőle a Világ (ecce Lumen mundi!) alapos és igazságos ítéletét már kimondá. Bizony nagy dicsőségére válik a Világnak a Nemzeti Ujság által magasztaltatni. Egyébiránt e cikkből, ha valaki olvassa, csak annyit fog tanulni, hogy kevés benne a logica, s nagy az eszmezavar.

A „Világ“ 60ik számában a lap czime nem szolgálván elég világosításul a „pesti sérelem“ szókak szerint vagdalkozó cikk alá név helyett — csupán nagyobb világosság okáért — három csillag van téve. De föl is világosít e cikk mindenkit, mikint nem is kereshetni „e“ tettleges pesti reform kutforrását másutt, mint azon hibás irányban, mely a haladást honunkban nemzeti átalakulásunk jelen korszakában jellemzi“ (itt közbevetőleg szabadjon megjegyezni, hogy talán sehöl sem említetik olly sűrűn a haladás, átalakulás mint a Világban talán azért, mert egy közmondás szerint kiki azt emlegeti legtöbbet mivel legkevésbbé bír), annak teljes kifejlését leginkább gátolja, s honi haladásunknak minden kétségenkívüli árnyékoldala, ez pedig nem más mint az elvek meg elvek s mindig csak elvek utáni vadászat, s azon ingerlő erőtető s rögtönző modor (van nádpáripa, nyargaljunk rajta!), mely a haladás kérdése a pesti Hírlap föltűnté óta itt amott nem annyira az öszves nemzet, s haz a, mint egyes párt kérdése gyanánt tárgyalatik. Megismeri ugyan három csillagú értekező ur, hogy „célszerű haladásnak elvből kell kiindulnia“ de azonnal mintegy megbánja elvességét, s azt mondja „azt hihetők, hogy az elvek tömkelegéből valahára kilépve, átmenünk a praktikai haladás tágas mezejére, s beleunva az örökös jogi vitakozások fellengős szöözönébe, munkálkodni fogunk ott, hol eddig éljeneztünk.“ Az a jog az a jog, csak nagy száka! — Elmondatik, hogy sem a pesti hiddal megvásárolt ízetési elv, sem a kis dözma eltörlésével felállított elv, miszerint a tulajdont megsérthetni, sem az örök megválthatási elv — habár ezt egy új dicsó elvvel a kényszerített megváltság elvével koszorúznók is — nem képes az adózó terhein könnyíteni, hanem csak az, ha a megérhelt adózóval abban osztozunk, (t. i. az adó-vállalási készség) mi neki leginkább fáj t. i. az adófizetésben. Ez jó, de csak mézes madzag, hogy a következőket jobb szívvél vegyük: „Hogyan készül a közelgő hongyülésre a rögtönhaladó párt? (Bizony ne is induljunk meg, csak száz év mulva). Pestmegye a megyei mindenhatóság (X. Y. Z. találta) elvét állítja föl, Csannád a mézszárszékeket ostromolja, Borsod az egyházi rend állását kívánja simplicálni, Beregnék Rómáig terjed elve, Biharban doctor sínyli az elv súlyát, s elv s mindig csak elv a haladási bálvány.“ (Hisszük hogy jobban szeretné a Világ „a“ tant“ Guizot szerint az elv helyébe állítani.) „Nem egyszer panaszkodtunk, hogy a kormányt készületlen találták az országgyűlési szönyegre került nevezetes tárgyak. De ugyan készülhet a kormány, mikor egy dia et a t ul másikig hol pesti hol bihari improvizált elveinkkel kénytelen küszködni? Erre a commentár fölösleges, valaminthárom csillagu ur azon végszavára is, hogy „azon ész tudomány, s honfiség, melyet a gondviselés a haza szívében javunkra öszvesített, nem tudott mást létre hozni, mint egy félholtan született sérelmet, melynek önszerzője sem kívánhat egyebet mint halált, s mellyről minden igaz haz a n méltán kérdezheti: kellett e ez? volt e erre szükség? mit nyert ez által a hon?“

Szegeden Kliegl nagyszerű találmánya fölségellésére adatott itt „Nemes és polgár“ vigjáték. Játszottak köv. mükedvelők: Bába Natti, Schwartz Irma, Vályi Irma kisasszonyok, Babarczy, Gebhardt, Korda J, Kögl, Lausovics, Skultety, Szeghő, Vedres, s Wittich urak. A tiszta jövedelem 100.

pengő ft. Bár minden városban követésre találta e' példa. Igy is egy két ezer ft. begyűlne a' találmány életbe hozhatására, mi egykor nemzetünket dicsőítendi! —

Spanyolország.

(Vámörtség. A' hadsereg helyzete. Elegy.) A' csempüzt hatályosan szándékozik ezentul a' kormány gátlani a' portugál határokon, 's katonailag rendezteté el a' csempöröket. — A' hadsereg jelenleg következő számmal van fölosztva: 67177 gyalog, 7823 tüzér, 1239 mérnök, 13760 lovas, 11730 lóval. Ezekhez még 40 ezer fönyi tartaléksereg csatlakozik, 's így Spanyolország összes katonai ereje jelenleg 130 ezer emberből áll, míg a' nemzeti őrséget 210 ezerre számíthatni. A' tengerészeti tüzérség két tisztje Európa valamennyi álgyu öntő műhelyeit beutazandja, 's a' javításokat Spanyolországban is meg fogja honosítani. A' cartagenai hajógyárat ismét helyreállíttatja a' kormány, 's egy pár kisebb hadihajó építtetését azonnal megkezdeti.

Anglia.

(Udvari hírek. Elegy.) London, aug. 13kán: „Az özvegy királyné ma ünneplé 51ik születésnapját. — Tegnap este Szász-Coburg-Gotha uralkodó hg gözösen Woolwichbe érkezett, honnan azonnal Londonba kocszított. — Sept. elején a' királyné és Albert hg Skótzíába utazandnak, 's több gazdag birtokost foglaltatásikkal szerencsésíteni. — Hill l. gyöngült egészségé következtében, az angol hadsereg fővezérségirőlle fog mondani, 's hivatalával a' 73 éves Wellington hget kínálta meg a' királyné. — Borwick l. Hampshireben meghalt; ki-nevezetességre csupán azért jutott, hogy egykor a' shrewsburgi követi állomás megnyeréseért vetélytársával együtt összesen egy millió pgő frtot költött. Czíme ücsesére, a' berringtoni lelkészre szállott. — Green léghajós Franciaországba szándékozik röplüni, 's kalandos utján többi közt egy hölgy is követni fogja őt. — A' parlament eloszlott, 's Palmerston igen keményen bucsuzott el Peeltől, szavai azonban nem valának sértők, de igazságuk által annál súlyosabbak, mig Peel csak sértegetésekkel 's igen szenvedélyesen válaszolt, mi magában is tanusítja, hogy ügye nem a' legjobb lábón áll. Egyedül azt dicsérhetni szavaiban, hogy hō ragaszkodást tanusítottak Franciaország és az egyesült statusok iránt, mi talán ott is föl fogja ismét ébresztieni a' rokonszenvet Anglia iránt. Cobden azonban e' csillogó, de mégis mindenesetre üres beszédekre, csak ezt jegyzé meg: „Mind igen szép ez, de az illy nyelvésepléssel egyetlen buzaszemet sem dobnak Önök az éhező nép elébe, melly kenyérért kiált hozzátok! — Egyébiránt meg kell val-lani, hogy Peel állása napról napra súlyosb kezd lenni, mert a' középszály ha-tározottan ellene van, a' középszály pedig pénzes, és a' munkatlan 's éhező napszamosak folyvást szaporodnak, 's azt mondják, hogy munkabérök után tel-

jességgel nem élhetnek, 's azért inkább egyszerre akarnak meghalni, mint las-sanként sirba szynlődni. A' gabonatörvény nem állhat már meg, igen jól tennék tehát a' földbirtokosok, ha önként mondanának le arról, mit rövid idő mulva ta-lán erőszaknak leendnek kénytelenek átengedni. — A' királyné e' napokban tör-ténetesen szokatlan időben látogatván meg a' walesi hget, dajkját holtrészegen lelé, kezében nagy pályinkaüveggel. A' dajkát azonnal elűzégyan, de mégis nem ok nélkül félhetni, hogy az iszákos dajka tejével IVik György szomjas hajla-mait szitta magába a' kis trónörökös. Manchesterben valamennyire helyre állott a' nyugalom, 's Briminghamben még eddig semmi kicsapongás nem történt, ámbár a' szükség ott is még folyvást növekszik.“ —

Franciaország.

(Módosítvány a' kormányzósági törvényjavaslatban. Elegy.) Paris, august. 16kán: „A' kormányzósági törvényjavaslat fölött olvasák föl nyilt ülésben a' vá-lasztmányi véleményét, melly a' törvényjavaslatot elfogadtatni indítván yozza, azon egy megszorítással, hogy a' kormányzó nem 3 hónap, hanem 40 nap alatt tartoz-zék a' kamrákat mulhatlanul összehíni, 's a' gyámságra nézve, az anya halála esetén a' nagyanyára is tekintet legyen. — Bandini lovag Jeruzsaleméből Parisba érkezett, segélyt kért a' n.e. görögök ellen, kik pénz által a' szent sir birtokába iparkodnak jutni, mit a' pénzsomjas divántól végre megis nyerhetnek. Lajos Fül-öp megígéré, hogy Ausztriával együtt munkálkodva örömet kész mindent meg-tenni a' keresztények őtalmára. — Orleans hg halála óta ismét baráti közelítést vehetni észre a' spanyol és francia kormány közt. Követet azonban Izabella ki-rályné kiskorusága alatt bajosan küldend oda Franciaország, mert Espartero makacsul kívánja, hogy a' megbízatás egyenesen hozzá intéztessék, miben Guizot soha nem fog megegyezni. — Abdelkader, kit a' sivatagban vétek lappangni, leg-közelebb Medeah közelében megjelent; a' lakosság azonban semmi kitünő ro-konszenvet nem tanusított iránta.“ —

Oroszország.

Oroszországban az italmérésjog némelly tartományokra nézve árverés utján minap adatott haszonbérbe, még pedig jóval magasb áron, mint előbb bé-reltetett. Hogy a' mindinkább terjedő pályinkaivás az alsóbb néposztálynál le-hetőségig adóztassék: a' következő 4 évi bérbeadáskor, jul. 4én kelt ukáz pa-rancsa szerint, az eddig divatozó apróbb mennyiségű pálinka csökkentett áron, nagyobb mennyiség pedig jóval fölemellett áron fog eladatni. — Az országja-vak minisztersége többek közt oda utasított, hogy a' népiskolákat az e-gész biradalomban a' haladó kor kívánati szerint rendszeresítse 's e' fontos tárgyról fölterjesztett véleményes jelentése és terve e' napokban a' legfelsőbb megerősítést kapá meg. —

É R T E S I T Ő.

Gőzhajójárás Bécs, Pest es Orsova közt Augustusban:

Pestről Bécsbe indul regg 7 ór.) mindennap
Pestre Bécsből érkezik este)
Pestről Orsovára indul minden vasárnap és csütörtökön regg. 4ór.
Pestre Orsováról érkezik minden hétfőn 's pénteken, délelőtt.
Ezen mindennapi Gőzhajókon kívül még egy vontató gő-zös minden 14 nap megfordul Pest és Drenkova közt, Bécs és Pest közt pedig **ARPA**D teherhajó minden héten, minden vasárnap egy nap jövendvén le, Bécsből; **Arpad** indul Pozsony 's Bécsbe minden szerdán regg. 6 órakor egy személy vitelára I. hely Pozsonyig: 4 fr. 40 kr., földelen: 3 fr.; Bécsig I. h. 6 fr. 30 kr., földelen 4 fr. p.p.

Gabonaszállítás csődület.

1) A' kir. bányászati munkások éllemezésére szükséges gabonamennyiség, és pedig Szomolnok részére, nemes Szepes vármegyében 12,000 köböl, Aranyidka részére pedig ns Abauj vármegyében 2500 köböl megszerzésére szállítási csődület írásbeli ajánlat utján következő feltételek alatt nyitattik: A' gabona, mi alatt csupán rozs értetendő, jó minőségű, tiszta és szag nélkül legyen; az átvétel a' k. kincstár számára helyben Szomolnokon és Aranyidkán törvényes mérték szerint 72, azaz: hetvenként itczét egy pozs. mérőre számítva, véghez menend. O-vásul minden szállítandó osztályból több zsák megvizsgáltatik és a' rozs minőségének kitudására megmászálta-—silány rozs és mellynek köblé 130 fontnál kevesebbet nyom, vissza uta-sítottatik.

Az ajánlatok akár az egész men-nyiségre akár csak egy részére, de nem 300 köblön alul, két pozs. mérőt egy köbölre számítva elfogadtatnak; az írásban teendő ajánlatok benyujtá-sára határnapul 1842 évi őszelő vagy is september harmadika tüzetett ki, és azon hó 5kén a' benyujtott ajánlat a' kir. bányászati főfelügyelőség ülésében felbontatván a' gabonaszállítás arra, vagy azokra bizatik, ki vagy kik legkisebb árát szabják a' szállítan-dó rozs mennyiségének.

Minden vállalkozó köteles a' kir. kincstár biztosítására a' szállítandó rozs-mennyiség ajánlott árának tized részét akár kész-pénzben, akár status-kötelezvényekben folyó pénzcarnoki keletök szerint, akár pedig adósság-

mentes ingatlan jöszágra első helyen betáblázott szabad választási kötelez-vényekben bánatpénz fejében ajánlatá-hoz csatolni, melly bánatpénz azoktól, kik a' szállítást elnyerik, visszatartatik, a' többinek pedig vissza szol-gáltatik.

A' vállalkozó tartozik a' felvál-lalt roszmennyiség egy harmadát négy hét mulva a' vele legfelebb folyó évi september 17keig kötéendő szerződés után; egy harmadát két hó elmúltá-val és utolsó maradványát föltétlenül 1843dik évi télhó vagy is januárius végével a' kir. magtárokba Szomol-nokra és illetőleg Aranyidkára szállítani.

Tüstint a' szállított gabona hiba nélküli átadása után a' fizetés a' szállító kívánságához képest akár részle-tenként, akár pedig egyszerre a' be-végzett szállítás után és a' visszatarta-tott bánatpénz a' szállítás bevégezté-vel kiszolgáltatik.

A' szomolnoki bányászati főfel-ügyelőséghez intézendő bepecsételt, és ezen fölirással: „gabona-szállítási ajánlatokban“ minden kétség elhárítá-sára mellőzhetlenül szükséges nemcsak számokban de betűkkel is a' szállítan-dó gabona árát és mennyiségét min-den mellékföltét nélkül kifejezni, kü-lönben illy föltételek ajánlatra tekintet nem leend.

Ha a' vállalkozó még a' vele kö-tendő szállítás iránti szerződés előtt, melly azonban mindenesetre csak ezen hirdetvénybe foglalt föltételek szerint szerkeztetendik, ajánlatától eláll, bá-natpénze elvesztésével bünhődik; — ha pedig a' már kötött szerződés után eláll, rovására új szállítási csődület

a' felvállalt gabonamennyiség megszer-zésére nyitattik, és a' visszalépő vál-lalkozó köteles a' kir. kincstár vesz-teleségét, melly a' gabonának mástól netalan ajánlandó nagyobb árából az alkuszegő feltől ajánlandó nagyobb-árányában eredne, többi vagyonából pótolni, a' mennyiben bánatpénze e-légtelen volna.

A' gabona-szállítás alatt nem csak a' gabona magában, de a' vállalkozó költségéni szállítás is a' szomolnoki és illetőleg aranyidkai magtárokba ér-tetik.

Minden nem a' fenérintett modor-bani vagy szóbeli ajánlatokra ugy szin-te a' károokra semmi tekintet nem leend.

Kelt Szomolnokon a' kir. bányá-szati főfelügyelőség 1842ik évi nyár-hó 18án tartott gyűléséből.

Csőd tanító székre.

3) Szabad k. Breznó-Bánya város vegyes nemzeti 18ó iskolájában a' r. kath. rész-ről tanító szék, melly 140 fr. évpénzzel, szállás helyett 24 fr.; mind pgő pénzben, és 12koczká öl tüzi fával ellátva vagyon, megürülvén annak elnyerésére vágyó-dók f. 1842dik évi kisasszony hó 28dik mint választása kitzított napjáig, ezen hivatalhoz szükséges ismereteikről, valamint a' magyar, német, szláv és diák nyelvekbeni jártasságukról 's fedd-hetlen erkölcsösségükről szóló bizo-nyítványokkal ellátott folyamodvá-nyaiknak fen említett szabad kir. Brez-no-Bánya város tanácsához beadására olly hozzáadással szölyttatnak föl: hogy igen kívánatos: ha a' folyamo-dók bölcséltedési tudományokban, raj-zolás- és hangszatbani jártasságukról is bizonyítványokat mutatnak elő 3)

400 mázsa-repeceolaj szállítás.

2) A' Nagybányai kerületi kir. kincstári bányák részére az 1843. és 1844. év egyikére 400 mázsa repece-, vagy tökéletes, jó virág-olaj szükséges. A' szállítás helybe Felsőbányára az odai szertárba történik, 's a' legke-vesbért szerzőknek e' következő fel-tételek alatt engedtetik át:

1) Az említett két év mindegyi-kére szállítás két részre osztatik. feb-

ruárban az egyik, 's ugyan az évi ma-jusban a' másik fél helybe Felsőbányá-ra az ottani szertárba szállítandó.

2) A' szállítási határnap szorosan megtartandó; mert az elmsztatott szál-lítás által okozandó olajhiány esetére a' vállalkozó költségére 3 mázsa ola-jért 4 mázsa fagygyu szerzetetik meg.

3) A' szállítást egy felhatalmazott-nak kell kísérni; mert minden kár, melly a' szállításnál történik a' vállal-kozó terhére esik.

Ha az olaj minőségével meg nem elégedhetni, tartozik azt a' vállalkozó azonnal visszavenni, azzal tetszése se-rint bánhatván.

5) az olajülep tekintetbe nem vé-tetik, azaz: meg nem fizettetik, 's a' felsőbányai szertár-hivatala által a' vá-lalkozónak vissza adatik.

6) Az olaj vasabroncsas tölgysa bordókban szállítatandó.

7) A' vállalkozó 10 pcent bánat-pénzt tartozik az 1843. és 1844. évi olajszállításra hiány nélkül letenni.

A' kir. bányakamra részéről az olajszállítást magára vállaló biztosítatik.

1) Egy mázsa erpece- vagy virá-golajnak egyezési ár szerint kárpot-lására.

2) A' szállítások azonnali kifizeté-séről, mihelyt azok F e l s ő b á n y á r a érkeztek.

1) A' negyedik vagy is utolsó o-lajszállításkor a' bánatpénz visszaa-dásáról. —

Végezetül megjegyeztetik, miké-pen ezen árverés e' f. év 7-ber 6kán helyben Nagybányán fog tartatni.

Nagybányán, augustus 1jén 1842. A' kir. felügyelő főhivatal és ke-rületi bányatörvényszék által. 3)

4) Appel testvérek gazdasá-gi hivataluk közhírül adja hogy szombaton f.é. sept. 3án detelőtti 9 órakor. Nyitra vármegyében Szeredtől órányira, Patta hely-ség szomszédságában fekvő Salgócska nevű faluban 120 db hágókos 200 db. ürű és 500 db. tenyésztésre való anyajuh, mind gróf Hunyady juhnyájából szá-rmazó, a' többet ígérőknek kész fizetés mellett eladatni fog. Salgócskán julius 26án 1842. 5)